

nanj ozirala ter vselej postala, kedar se je on ustavil; zato je Levpih v sebi rekel: „Bog mi ga je poslal.“ Tako sta hodila, otrok in zver, nekaj dnij po divjih krajih preko hribov in dolin. Levpihu nestane brašna, kar ga je s soboj nesel. Glad ga osvoji, in zato napne lok na volka, da bi se z njim ohranil. Volk se stréli ugáne ter mine. A Levpih zdaj nij znal, kod bi šel. Truden padši na zemljo naglo zaspí. V snu je videl človeka govoréčega: „vstani ti, ki spiš; pojdi v to stran, kamor sta ti zdaj nogi obnerti; tam je laška zemlja.“ Levpih se predrami in odide, kakor mu je bilo rečeno. Prišel je v slovenska sela, kjer ga stara žena prime ter skrivši v svojem dómu otroku dá jesti in piti. Potem odpotuje in za malo dnij pogodi zopet domóv. Hižo si najde tako porušeno, da je uže streha nij pokrivala; ternje in osát je rastel v njej in okolo nje. Levpih je bil praded zgodopisca Pavla Dijakona. Levpihov sin je bil Arih in Arihov Varnefrid a Varnefridov Pavel Dijakon.

II.

Ko hunski kralj Atila, šiba božja, 452. leta z veliko vojsko udari na laško zemljo, pride k terdnemu mestu Oglaju blizu morja niže denašnje Goríce. Tri mesece je zamán obsédal ter naskákal oglajsko terdnjavo. Pripovedka govori, da je neko noč sam hodil okrog ozidja in premišljal, kje bi se laže dalo prijeti. Zapazi ga ter mahoma nanj plane hrabra četa oglajskih mož; a on se nasloní s herbtom na zid in v roko prime lok ter v zobe meč in se gnjevno v bran postavi. Nagomílil je kupe mertvih in srečno utekel. Poznali so ga, ker so se mu oči tako žaréle, kakor sam ogenj. Benečani bajé še zdaj kažejo njegov ščit, ki ga je tedaj bil na bojšči odvergel. Tako je mej obsédanjem nastala poletna vročina ter s polja uže nij bilo niti ljudém hrane niti konjem kerme. Hunska družina je začenjala tožiti in mermrati; kralj sam uže nij vedel, kam bi se dejál. Na Lahe nij smel iti, Oglaja ne osvojióvi, a verniti se nij bilo, da svet ne bi rekel, Oglaj mu je ustavil koráke. Prigodí se, da ugleda sterke (štokle), ki so neki dan mladíče prenašali iz posutega stolpa, kjer so imeli gnjezda, in odletávali daleč nad poljem. Mladíče so si devali na herbet ter pomagali jim letati; kajti nijso bili še zredili krepkega perja. Atila postojí, oberne se k družini ter potem reče: „ptiči znajo, kaj bode; iz Oglaja, svoje domovíne, bežé, ker je usojeno, da to mesto meni v roko pade.“ Kraljeve besede se bliskoma razleté po taborišči. Huni si razpalijo duše, pripravijo vse, česar je bilo treba, ter planejo berzo na terdnjavo, katero vzemó, oplénijo in razgradé. Njih gnjev je bil strašen: morili in divjali so, kakor besi. Mlada žena Dugna, katera četam hunskih ljudj nij mogla ubežati, ovila si je glavo zagrinjalom ter skočivši s krova svojega domú izginila v globočini reke Natíže, tekoče okolo ozidja. Niti znamenja nij ostalo od ponosnega mesta. Kar Oglajánov je uteklo smerti, pobegnili so v mesto Grad.

Pozdrav, lepa navada.

(F. Rup.)

I.

Boga najvišjega molimo, svetnike božje čestimo, o mertvih žalujemo a žive znance pozdravljamo. To je uže stara navada tudi neomikanih ljudstev. Ali ste kedaj uže pomislili, kako se pozdravljajo ljudjé po drugih krajih?

Stari Gerci so bili lahkoživci in veselega serca. Zadovoljno življenje jim je bilo nad vse. Kedar so se srečevali, prihajali in odhajali, klicali so si: „hajre,“ rekše: „veséli se!“

Nekdanji slavni Rimljani, vajeni velikih in mnogih vojsk ter neprestanega potovanja po svojej razširnej državi, pozdravljali so se: „ave“ ali: „salve,“ rekše: „bodi pozdravljen,“ ali: „srečno hodi!“

Prejšnji Židovi so bili pastirsko ljudstvo. Ker so jim sovražniki često dodévali, niso si vedeli boljšega želeti, nego li pokojnega življenja, zato je bil njih pozdrav: „mir vam bodi!“ Ta pozdrav jim je dajal tolažbo v sužnjosti in je bil znamenje, po katerem so se razpoznávali, ko so bili razkropljeni mej tuje narode.

A ko se je kerščanska vera začela širiti po svetu, bilo je ime Kristovo za bratsko znamenje mej vernimi. Uže za kervavega pregánjanja so si kristjani natihoma rékali: „hvaljen bodi Jezu Krist.“ „Na večni čas, amen!“ bil je lepemu pozdravu veseli odgovor. Ta pozdrav je ostal do denes. Po vseh jezicih, v katerih se moli „Oče naš,“ pozdravlja in odzdravlja se tudi s tem svetim pozdravom.

„A Dieu“ govori Francoz, „a Dio“ velí Lah, „behüte dich Gott“ želí Nемец prijatelju, kedar se razstajata, a mi Slovenci démo: „z Bogom!“ Nam nenavaden, a primeren je pozdrav za slovó, občájen Angličánom, Holandcem in Švedom. Ta ljudstva mnogo jadrajo po morji, zato si želé: „fare well,“ rekše: „srečno vozi.“

V obče si radi želimo telesnega zdravja in dobre sreče. Tak pozdrav se sliši malo ne mej vsemi evropskimi ljudstvi, posebno često mej Slovani. Neko osobitost imajo Rusi, govoreči: „proščaj,“ (oprósti), in tudi mi Slovenci, kedar velimo: „nič za zlo.“ Zdi se mi, kakor bi hotel Slovan opróstíla prositi, ako je znancu mej pogovorom v naglici morebiti rekel terdo besedo.

Navadni a malo tehtni pozdrav: „dobro jutro, dober dan, dober večer, lahko noč,“ slišimo povsod mej omikanci. Omika ima to svojstvo, da odbrúša posebnosti raznih ljudij in narodov ter je kar dlje tem bolj jednači. Velike dobrote res daje večja izobraženost, a pozdravljanju nij koristna. Lepi pozdravi se odpravljajo a prazna beseda se v navado rine.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Lisica.

(S podobó.)

Lisica (*Canis vulpes*) je mej našimi gozdnimi zvermí najznánejša in zeló razglašena. Znete jo uže iz mnogih basnij in pripovedek. Telo ima šibko in vitko, noge tenke in kratke, a glavo široko z dolgim, tenkim gobčkom na konci. Ušesi sta koničasti, pod čelom se svetita bistri poželjívi očí, in kedar koli zine, pokažeta se dve versti belih, ostrih zob. Lepo jej prístoji dolg metlast rep, ki ga za soboj vlačí, kedar počasi hodi, a v teku ga privzdigne. Oblečena je v rujav kožuh; samo na persih je bela a po trebuhu sivkastobele dlake. Po letu